

Begrippenlijst Demeter-certificering

Versiebeheer Begrippenlijst Demeter-certificering

Versienr.	Datum	Status	Opmerkingen	Auteurs
2.0	September 2017	Goedgekeurd door bestuur	Aanpassing Stichting Demeter	Bert van Ruitenbeek René Heusschen
1.9	december 2015		Aanpassing Stichting Demeter	Petra Derkzen
1.8	december 2012	Goedgekeurd door DVC	Onderhoud	Rienk ter Braake
1.7	september 2011	Goedgekeurd	Onderhoud	Rienk ter Braake
1.6	december 2010	Goedgekeurd door DVC	Onderhoud	René Dijkstra en Rienk ter Braake
1.5	december 2008	Goedgekeurd door DVC	Onderhoud	Rienk ter Braake
1.4	januari 2006		Aanpassing Stichting Demeter	Rienk ter Braake
1.3	september 2004	Goedgekeurd door DVC	Onderhoud	Rienk ter Braake
1.2	december 2003	Goedgekeurd door DVC	Onderhoud	Rienk ter Braake
1.1	augustus 2003	Concept	Onderhoud	Rienk ter Braake
1.0	oktober 2002	Goedgekeurd	DVC	Jos Pelgröm en Rienk ter Braake
0.0	oktober 2002	Concept	Samenvoeging van alle begrippenlijsten	Rienk ter Braake

Begrippenlijst Demeter-certificering

Het Demeter-keurmerk is een privaatrechtelijk geregistreerd merk. Demeter International heeft het eigendom van het Demeter-keurmerk (en de aanverwante merken) en het beeldmerk (en de aanverwante beeldmerken) ondergebracht bij de onafhankelijke vereniging International BioDynamic Association. De merken staan geregistreerd bij het World Intellectual Property Organisation in Zwitserland onder nummer IRN/248829 (Demeter) en nummer IRN/786315 (logo), op naam van de Forschungsring für Biologisch-Dynamische Wirtschaftsweise e.V..

Demeter International is de wereldwijd werkende vereniging van nationale Demeter-certificeerders, die licentiehouders controleren en certificeren. Stichting Demeter is lid van Demeter International en controleert en certificeert biodynamische landbouwbedrijven en verwerkers in Nederland en Vlaanderen. Uitsluitend landbouwers, handelaren en verwerkers die een licentieovereenkomst met de Stichting hebben afgesloten en overeenkomstig de Demeter Voorwaarden werken, komen in aanmerking voor een Demeter-certificaat en mogen het keurmerk voeren.

*Zaken rond de Demeter-certificering worden geregeld in diverse reglementen, gebundeld in het Handboek Demeter. In deze begrippenlijst worden de definities gegeven van in de diverse reglementen gebruikte termen. Definities met een * staan ook genoemd in het Reglement Demeter Certificering.*

1. Definities

In deze begrippenlijst worden de definities gegeven van de in de reglementen gebruikte termen:

Certificering

BD-landbouw: de biologisch-dynamische of Biodynamische landbouw. Deze begrippen worden als synoniem beschouwd.

***Stichting:** Stichting Demeter.

***Bestuur:** het bestuur van Stichting Demeter.

Vereniging: Vereniging voor Biologisch-Dynamische Landbouw en Voeding.

Demeter-keurmerk: de (keur)merken en of woordbeelden, zoals die staan geregistreerd bij het World Intellectual Property Organisation in Zwitserland onder nummer IRN/248829 (Demeter) en nummer IRN/786315 (logo), op naam van de Forschungsring für Biologisch-Dynamische Wirtschaftsweise e.V.. Demeter International heeft het eigendom van het Demeter-keurmerk (en de aanverwante merken) en het beeldmerk (en de aanverwante beeldmerken) ondergebracht bij de onafhankelijke vereniging International BioDynamic Association.

Begrippenlijst Demeter-certificering

Demeter-producten: producten van agrarische oorsprong waarop het Demeter-keurmerk dan wel verwijzingen naar de Biodynamische landbouw zijn aangebracht of onder verwijzing hiernaar in de handel worden gebracht. Een verwerkt product kan uitsluitend worden geclassificeerd als Demeter-product, indien een geldig procescertificaat aan de bewerking ten grondslag ligt. Een verwerkt Demeter-product kan uitsluitend als zodanig worden vermarkt op basis van een geldig productcertificaat.

***DVC (Demeter Voorwaarden Commissie):** commissie van deskundigen die in opdracht van Stichting Demeter de Demeter-voorwaarden vaststelt en onderhoudt.

***DLC (Demeter Licentie Commissie):** commissie die in opdracht van Stichting Demeter verantwoordelijk is voor het uitgeven en intrekken van Demeter-certificaten en het opsporen van onrechtmatig gebruik van het Demeter-keurmerk door licentiehouders.

Demeter-voorwaarden: stelsel van principes, richtlijnen, toetsbare normen en reglementen voor gebruik van het Demeter-keurmerk vastgelegd in het door de Demeter Voorwaarden Commissie opgestelde en onderhouden "Handboek Demeter".

***Handboek Demeter:** handboek met daarin opgenomen de Demeter-voorwaarden, procedures en reglementen die gelden voor Demeter-licentiehouders.

***Licentie-aanvrager:** natuurlijke persoon of rechtspersoon die een schriftelijke aanvraag voor een Demeter-licentie-overeenkomst bij de Stichting heeft ingediend.

Licentie(-overeenkomst): overeenkomst tussen de Stichting en een licentiehouders, volgens welke de licentiehouders zich conformeert aan de Demeter-voorwaarden en na verkrijging van het certificaat het recht krijgt het Demeter-keurmerk te voeren op conforme producten.

***Licentiehouders:** natuurlijke persoon of rechtspersoon waarmee de Stichting een licentie-overeenkomst heeft gesloten, al dan niet in het bezit van een Demeter-certificaat.

***Omschakelperiode:** de omschakelperiode is de periode dat aantoonbaar wordt gewerkt volgens de Demeter-voorwaarden, zonder dat een Demeter-certificaat is verkregen.

***Demeter-procescertificaat:** eenmalig verstrekte verklaring dat een licentiehouders jaarlijks wordt gecontroleerd en gecertificeerd volgens het Handboek Demeter voor processen zoals in het certificaat omschreven, waarmee het recht wordt gegeven de beschreven bewerkingen of verwerkingen als zijnde conform de Demeter-voorwaarden uit te voeren.

***Demeter-productcertificaat:** jaarlijks verstrekte verklaring dat een licentiehouders is gecontroleerd en gecertificeerd volgens het Handboek Demeter voor producten zoals op het certificaat vermeld, waarmee het recht wordt gegeven het Demeter-keurmerk te gebruiken op de betreffende producten.

Belanghebbenden: partijen die belang hebben of kunnen hebben bij de Demeter-voorwaarden en/of het certificatieschema. Voor het Demeter-certificaat zijn dat bijvoorbeeld Demeter-landbouwers, verwerkers en verkopers van Demeter-producten, consumenten van Demeter-producten en maatschappelijke organisaties die de uitgangspunten van de Stichting onderschrijven.

Bijdragereglement: Demeter-bijdragereglement voor de afdracht van licentiebijdragen.

Begrippenlijst Demeter-certificering

Berisping: maning tot verbetering. De betreffende zaak dient te worden opgevolgd.

Schriftelijke waarschuwing: maning tot verbetering met daaraan verbonden administratieve kosten, volgens het Tarievenblad.

***Afwijking:** non conformiteit, geconstateerde afwijking of overtreding van de Demeter voorwaarden, een situatie die niet in overeenstemming met de voorwaarden van Demeter is.

Blokkeren: het uit de verkoop nemen van op voorraad zijnde goederen, bij de licentiehouders en of haar afnemers, na vaststelling van een afwijking op de Demeter-voorwaarden of een vermoeden daarvan, voor de duur van de procedure van onderzoek en besluitvorming.

***Signaleringsrapportage/ Verwerkingchecklist Demeter-normen:** jaarlijks door Stichting Demeter te verstrekken Demeter- checklist die door de licentiehouders en door de inspecteur moet worden ingevuld. De inspecteur neemt de rapportage mee na de aangekondigde controle.

Handel en verwerking

Biologisch: productiemethode of voortkomend uit een productiemethode welke voldoet aan de Verordening (EEG)nr. 834/2007 en 889/2008 voor Biologische Landbouw en aanduidingen dienaangaande op landbouwproducten en levensmiddelen.

***Handelaar:** Definitie handelaar

Een handelaar is een persoon of rechtspersoon die Demeter gecertificeerde producten inkoop en/of distribueert en verkoopt zonder verdere bereidingsactiviteiten te verrichten. Deze producten zijn reeds door een derde licentiehouders onder diens verantwoordelijkheid en onder diens naam als Demeter-producten op de markt gebracht.

NB1: Ondernemingen dat wil zeggen individuele winkels of marktkramen die geen SKAL certificaat nodig hebben hoeven ook geen Demeter licentie te hebben.

NB2: Handelaren/webwinkels die minder dan EUR 5000 aan Demeter consumentenproducten verkopen en geen andere Demeter activiteiten hebben (zoals eigen merk producten of ompakken) hoeven niet te beschikken over een Demeter licentie.

NB3: Winkels zonder Demeter licentie die voor hun eigen winkelklanten een webwinkel hebben hoeven ook hiervoor geen Demeter licentie te hebben, tenzij de omzet van de webwinkel hoger is dan de omzet in de fysieke winkel.

***Handelaar met uitbestede diensten:** natuurlijke persoon of rechtspersoon die gecertificeerde en reeds door een licentiehouders onder diens verantwoordelijkheid en onder diens naam als Demeter product aangebrachte producten inkoop en/of distribueert en verkoopt zonder verdere verwerkingsactiviteiten te verrichten maar met gebruikmaking van diensten van derden zoals externe opslag en verpakking.

***Handelaar met eigen merkproducten:** natuurlijke persoon of rechtspersoon die producten eigen merkproducten voorziet of laat producten door een andere Demeter licentiehouders voorzien van eigen etiket en eventueel van een (consumenten)verpakking.

Begrippenlijst Demeter-certificering

***Verwerker (bereider):** natuurlijk of rechtspersoon die agrarische producten opslaat en/of verwerkt en/of conserveert en/of van een (consumenten)verpakking voorziet en/of dit laat doen, waarop het Demeter-keurmerk is afgebeeld onder eigen naam en verantwoordelijkheid.

***Etiket of aanduiding:** het geheel van informatie op producten. Te weten vermeldingen, aanduidingen, fabrieks- of handelsmerken, afbeeldingen of tekens op verpakkingen, documenten, bordjes, etiketten, ringen of bandjes, die een product vergezellen dat onder Demeter-keurmerk in de handel gebracht is.

Productkwaliteit: landbouwcertificering van een product (gangbaar, biologisch of Demeter).

Consumentproducten: product dat aan een consument wordt geleverd. Hieronder valt ook kaas die wordt uitgesneden. Groentes en fruit in kisten, voorzien van een kistkaart vallen niet onder deze categorie.

Halffabricaat: product dat een bewerking of verwerking heeft ondergaan en tijdelijk wordt verpakt, om later verder te worden verwerkt.

Grondstoffen: agrarische en niet agrarische ingrediënten waarmee een product wordt samengesteld.

Additief: toevoeging die normaal niet als voedingsmiddel of karakteristiek bestanddeel daarvan wordt gebruikt, die opzettelijk wordt toegevoegd met een technologisch of sensorisch doel (bijvoorbeeld een bindmiddel). De stof blijft deel uitmaken van het eindproduct.

Proceshulpstoffen: toevoeging die normaal niet als voedingsmiddel of karakteristiek bestanddeel daarvan wordt gebruikt, die opzettelijk wordt toegevoegd met als doel specifieke processen in gang te brengen (bijvoorbeeld een zuursel of startcultuur). De stof blijft niet als zodanig deel uitmaken van het eindproduct.

Ingrediënten: stoffen, met inbegrip van additieven, die worden gebruikt voor de bereiding van producten die onder Demeter-keurmerk in de handel worden gebracht en die al dan niet in gewijzigde vorm aanwezig blijven in het eindproduct.

Aroma-extracten: mengsel van aromatische stoffen, gewonnen uit plantaardige of dierlijke uitgangsmaterialen, waarbij het uitgangsmateriaal het materiaal is dat de naam en smaak bepaalt. (Vanille-extract wordt bijvoorbeeld bereid uit vanillebonen.)

Natuurlijk aroma: mengsel van aromatische stoffen, gewonnen uit plantaardige of dierlijke uitgangsmaterialen, waarbij het uitgangsmateriaal **niet noodzakelijkerwijs** het materiaal is dat de smaak bepaalt. (Vanilline wordt bijvoorbeeld bereid uit lignine.)

Berekeningsgrondslag: de berekening van het aandeel ingrediënten dat het gebruik van het keurmerk bepaalt dient gebaseerd te zijn op het gewicht van de ingrediënten die worden gebruikt in het recept, op het moment van produceren. Toegevoegd zout, water en proceshulpstoffen worden niet meegerekend.

Verkrijgbaarheid: een product of ingrediënt is verkrijgbaar in Demeter-kwaliteit, indien het in voldoende mate verkrijgbaar is in de vereiste technische kwaliteit, of volgens de vereiste specificaties. Niet-verkrijgbaarheid dient te worden aangetoond. Ook beschikbaarheid in het buitenland dient te worden onderzocht.

***Uitbestede productie:** bereiding en/of verpakking en/of aanduiding door derden, onder verantwoordelijkheid van de licentiehouders.

Begrippenlijst Demeter-certificering

***Loonverwerker:** bedrijf waar uitbestede productie wordt uitgevoerd, waarbij alle administratieve verplichtingen bij de licentiehouder liggen (inkoop, administratieve goederenscheiding, aanduidingen).

***Contractverwerker:** bedrijf waar uitbestede productie wordt uitgevoerd, waarbij de verwerker op basis van een "overeenkomst uitbestede productie" zelf verantwoordelijkheid draagt voor een deel van de administratieve verplichtingen.

***Overeenkomst uitbestede productie:** overeenkomst tussen de licentiehouder en de loonverwerker of contractverwerker naar model van de Stichting, waarin verplichtingen en verantwoordelijkheden worden geregeld ten aanzien van de verwerking van Demeter-producten.

Homogeniseren: enige aantasting van de originele structuur van producten (bijvoorbeeld melk of sap), door middel van een homogenisator (al dan niet onder druk), een centrifuge of een andere bewerking, met als bedoeld of onbedoeld effect dat de structuur van het product homogener wordt en blijft. Deze definitie gaat verder dan de warenwettelijke eisen die worden gesteld aan producten om ze gehomogeniseerd te mogen noemen.

Extrusie: het onder hoge druk en temperatuur doen veranderen van de structuur van voedingsmiddelen.

Landbouw.

***Landbouwer:** natuurlijke persoon of rechtspersoon die primaire agrarische producten voortbrengt en deze producten verder niet verwerkt en/of van een consumentenverpakking voorziet waarop het Demeter-keurmerk wordt gebruikt.

Primaire agrarische producten: producten, voortgebracht door een landbouwer, waarop geen verdere bewerkingen zijn uitgevoerd. Marktklaar maken (wassen, schonen, sorteren, verpakken in grootverpakking en dergelijke) zijn in dit verband geen verwerking.

***Landbouwer-verwerker:** natuurlijk of rechtspersoon die primaire agrarische producten voortbrengt en één of meerdere van deze producten verwerkt en/of van een consumentenverpakking voorziet waarop het Demeter-keurmerk wordt gebruikt.

Biologisch bedrijf (in Nederland): bedrijf erkend door een geaccrediteerde controle organisatie voor biologische productiemethoden, dat werkt volgens de Verordening (EEG)nr. 834/2007 en 889/2008 voor Biologische Landbouw.

***Omschakelingsplan:** plan waarin beschreven staat wat er voorafgaand aan de omschakelperiode op het bedrijf moet worden ontwikkeld om aan de Demeter-voorwaarden te kunnen voldoen.

***Intentieovereenkomst:** een overeenkomst tussen de Stichting en een aspirant licentiehouder waarin de Stichting verklaart aan de aspirant licentiehouder een Demeterlicentie te zullen verlenen indien aan alle in de overeenkomst genoemde afspraken en omschakelpunten, door de aspirant licentiehouder, zal zijn voldaan.

Formulier Zelf-evaluatie: Voorbereidende evaluatielijst met vragen over principes en richtlijnen waarmee het bezoek van Collegiale Toetsing wordt voorbereid.

Begrippenlijst Demeter-certificering

Formulier Collegiale Toetsing: formulier waarop uitkomst van gesprekken met collega's over richtlijnen en principes is vastgelegd.

Meststoffen kwaliteit 1: organische meststoffen waarmee de bodem wordt gevoed en die tevens een maximale certificeringskwaliteit hebben.

Meststoffen kwaliteit 2: organische meststoffen waarmee deels de bodem wordt gevoed, die tevens in korte tijd beschikbaar komen voor de planten en een zo hoog mogelijke certificeringskwaliteit hebben.

Meststoffen kwaliteit 3: organische meststoffen die vooral een plantenvoedende werking hebben. De certificeringskwaliteit dient wel te zijn toegelaten.

Commerciële Handelsmeststoffen / Hulpmeststoffen: meststoffen niet direct afkomstig zijn van landbouwbedrijven (al dan niet met tussenkomst van een handelaar) of van een composteerbedrijf. Hieronder vallen alle industrieel bewerkte meststoffen, zoals bijvoorbeeld vinassekali, Maltaflor en Monterra. Deze meststoffen zijn in de regel van kwaliteit 3.

De preparaten: de Biodynamische spuitpreparaten en compostpreparaten, zoals omschreven in de Landbouw cursus van Rudolf Steiner, of andere preparaten vanuit dezelfde principes waarmee vergelijkbare doelstellingen worden beoogt.

De spuitpreparaten: preparaten die worden geroerd in water en over het land of over het gewas uitgespoten, verneveld of gedruppeld, zoals het koemestpreparaat (500) en het kiezelpreparaat (501).

De compostpreparaten: preparaten die worden ingebracht in de compost, zoals de set van duizendblad- (502), kamille- (503), brandnetel- (504), eikenschors- (505), paardebloem- (506) en valeriaanpreparaat (507).

Het koeflattenpreparaat: preparaat van verse koemest, geprepareerd met behulp van de compostpreparaten, volgens de aanwijzingen van Maria Thun.

Vruchtwisseling: wisseling van hoofdteelten in het bouwplan; teelt van verschillende variëteiten binnen één familie (zoals bijvoorbeeld tomaat en paprika) wordt niet gezien als wisseling.

Hoofdteelt: teelt van tenminste 8 weken.

Groenbemester: gewassen die niet worden geoogst, maar waarvan de organische stof op het land blijft.

Pluimveestal: afzonderlijke stal of schuur, dan wel met behulp van scherm afgesloten deel van een stal of schuur.

Begrippenlijst Demeter-certificering